

Mötesanteckningar workshop – Projekt Dokumentplattformar

Den 12 december 2017 hos NCC i Solna.

Deltagare: Följande företag var representerade: NCC, Veidekke, JM, Peab, Skanska, Trafikverket, Procensor, Tikab, Symmetri, DOX Sweden, Planview, Arkitektkopia, Sweco, AEC, iBinder, Bentley Systems och BEAst. Se deltagarlista där deltagare framgår.

1. Projektet ”Effektivare kommunikation med dokumentplattformar”

- a. Syftet med dagens workshop var att kartlägga nuläge och behov samt att diskutera ett antal grundläggande frågor som blir underlag för fortsatt arbete. Det innebär att ta fram och etablera en praxis för att effektivisera kommunikationen av handlingar i byggsektorn.
- b. Arbetet sker i BEAst som är en neutral plattform i samhällsbyggnadsbranschen för att ta fram, publicera, förvalta och supporta standarder för branschen.
- c. För medverkan i BEAst-projekt gäller att beakta det regelverk som finns i detta dokument: http://www.beast.se/documents/Projekt/Regelverk_Samarbete.pdf.
- d. I BEAst har en arbetsgrupp under 2017 tagit fram en standard, se <http://beast.se/standarder/granskning/>, för att hantera processen för granskning av bygghandlingar digitalt och nu startar detta projekt som ett steg 2.
- e. Projektets uppgift är att 1) Ta fram en rekommendation för paketering av metadata för handlingar, dvs ritningar och tekniska beskrivningar, 2) ta fram en effektiv metod för överföring av handlingar och 3) testa rekommendationen i piloter.
- f. Målet är att etablera en branschpraxis som kan minska dagens omfattande manuella hantering och säkerställa att projekten arbetar med senaste version.
- g. Tidsplanen är att ta fram en förstudie i januari, standarden (rekommendationen) under kvartal ett och att testa den i piloter under kvartal två.

2. Workshop-frågor

Under mötet diskuterades nedanstående frågeställningar. Här finns en kort sammanfattning av diskussionen som kommer att utvecklas i förstudien, för att sedan bli underlag för arbetet med att ta fram en branschstandard.

Nuläge för datakomlösning

- Hos både byggherrar och entreprenörer varierar det mellan projekten huruvida man sätter upp datakommunikation för handlingar eller inte, och även hur de utformas när det t.ex. gäller metadata. En del företag använder också olika system internt och de kan ha olika funktionalitet på området. Området präglas av ad hoc-lösningar och initiativ på personnivå snarare är fastställda arbetssätt för hela företaget.
- Flera nämnde exempel på de stora volymer med handlingar det kan vara per projekt och att det även kan gälla mindre projekt. Det kan vara både hundratals eller tusentals handlingar och dessa kan finnas i ett flertal revisioner vilket innebär att volymerna växer.
- Byggherrar sätter upp kommunikation mot både medelstora och stora entreprenörer, men antalet är begränsat. En entreprenör nämnde att av alla deras projekt så var det kanske ett tiotal som hade datakommunikation uppsatt.
- Där datakommunikation finns uppsatt är det inte alltid som den är dubbelriktad.

- Sammanlagt är det ändå en stor andel av alla projekt där handlingar överförs elektroniskt, men det är ofta via e-post och FTP-lösningar snarare än de lösningar med automatik och metadata som är syftet att skapa förutsättningar för i detta projekt.

Tekniklösningar

- Det framkom att det är uppenbart att de stora aktörerna, byggherrar, entreprenörer och systemleverantörer, i bästa fall har sin egen "standard" på området.
- Den branschstandard som projektet ska ta fram ska inkludera t.ex. överföringsmetod, formatfrågor och validering. Att diskutera om det ska vara oberoende av filformat.
- Den ska stödja överföring åt båda hållen, dvs även uppdatering av handlingar från en entreprenör.
- Diskuterades tredjepartslösningar som kan användas vilket är vanligt och ska vara tillåtet.
- En uppgift för arbetsgruppen är att säkerställa att det finns uppsättningar av relevanta metadata-taggar.
- Befintliga standarder från buildingSmart, metadata.se och andra områden ska vara bas i den "rekommendation/branschstandard" som arbetsgruppen ska ta fram.
- Rekommendationen ska kunna inkludera överföring av olika filformat och olika typer av handlingar och dokument samt även modellfiler.
- Diskuterades XML eller andra format för integration. Att diskutera vidare i arbetsgruppen.
- En avgränsning som flera ställde sig bakom var att begränsa till filöverföring för att koncentrera och göra klart en avgränsad del, för att i kommande etapper inkludera modellfiler, BIM-objekt etc.

Användning av metadata och stöd för metadata.se

- Metadata används men inte alls i den omfattning som nämndes. Innehållet i det som finns på metadata.se är ett gediget arbete som blir en viktig input i den lösning som ska tas fram. Den är dock gammal och det kan behövas en översyn. Det är viktigt att ha stöd från de personer som utvecklade regelverket när arbetsgruppen jobbar vidare.
- Ett exempel som nämndes var en stor byggherre som definierat behov av 25 – 28 uppgifter som fanns i metadata-taggar, men att man i praktiken bara använde 4 – 5 stycken av dem vid överföring av handlingar, med minskad sökbarhet som resultat.
- Olika personer har olika sätt att söka så gäller det att ha en viss bredd på vad som överförs i metadata.
- En anledning till att metadata ofta inte överförs är att det ofta är förknippat med manuellt arbete. Till viss del kan det lösas med automatiserade rutiner och validering av obligatoriska fält innan handlingar överförs.
- Det framkom också att det inte bara är ritningar utan flera olika slags handlingar, t.ex. foton, som är i behov av att överföras mellan dokumentplattformar och att det ställer krav på utformningen av metadata.

Internationell standard eller pågående utveckling

I Norge sägs metadata vara mer använt. Det nämndes också att ett embryo till standard kan finnas i England och möjligen från BIPS i Danmark. Slutsatsen var ändå att det inte verkar finnas varken färdiga standarder eller pågående standardisering.

Vad ska "standardiseras"?

I diskussionen kom det fram ett antal komponenter i den rekommendation som ska tas fram. De beskrivs kort nedan och blir föremål för arbetsgruppens vidare arbete.

- Processen ska beskrivas. Det är bra om den standard som ska tas fram inkluderar en övergripande beskrivning av processen hos de inblandade parterna för att skapa bättre förståelse för standarden och hur den ska tillämpas. Diskuterades två vanliga fall för hur överföring av handlingar sker. Det ena är att man levererar större paket med många handlingar, medan det andra mer gäller löpande uppdateringar. I processbeskrivningen bör det även framgå avgränsningar.
- Överföringen ska specificeras. Det kan ske på olika sätt. Den infrastruktur som kallas PEPPOL nämndes. PEPPOL används allt mer i offentliga sammanhang och blir paketerat i en rad standarder på europainivå som tillkommer i EU-projekt, t.ex. standard för e-faktura och e-upphandling. Det bör granskas av arbetsgruppen om och i så fall hur PEPPOL ska inkluderas.
- Säkerhet ska adresseras på flera sätt av arbetsgruppen. Det gäller t.ex. kvittenser, kontroll av komplett överföring, sekretess (kryptering), personuppgiftsskydd enligt det nya regelverket i GDPR, hantering av säkerhetsklassade handlingar vid känsliga projekt, signering, med mera. Det finns en juridisk koppling, t.ex. att kunna logga vem som skickade och när samt vem som tog emot och när.
- Namnsättning på filer. Det ska vara en del av branschstandarderna som ska tas fram och är ett villkor för att kunna automatisera mottagandet av överförda handlingar. Att utgå från SS 32226:2016.
- Revisionshantering. Att inkludera för arbetsgruppen en praxis för detta enligt BH90.

3. Hinder och möjligheter

Diskussionen visade att det finns ett antal hinder för att sätta upp en väl fungerande lösning, men framför allt att det finns stora möjligheter.

Hinder och risker

Sammanställning av hinder som diskuterades och som blir input för arbetsgruppen.

- Det läggs ned mycket tid på att söka efter och i handlingar. Bl.a. beror det på bristen på metadata eller hur metadata är utformat. Olika personer söker på olika sätt och den begränsade användningen av metadata fångar inte upp de olika behoven.
- Påtalades att det finns en hel del "digitalt grus" som t.ex. kan vara fel teckenklass och mycket annat.
- Flera nämnde att branschen inte uppskattar metadata. Hanteringen måste bli enklare och automatiseras samtidigt som det behövs information för att förklara nyttan med metadata.
- Det finns en stor omedvetenhet hos inte minst chefsledet hos entreprenörer om hur mycket tid som går åt till att hämta och hantera handlingar samt vilka nackdelar detta beteende medför som onödiga fel, lägre kvalitet med mera.
- Byggherrar är inte medvetna om att deras portaler är en del av en informationskedja och ställer därför inte krav på att det ska byggas in funktioner för att automatisera flödet.
- Olika systemleverantörer (CAD etc) skapar handlingar på olika sätt.

- Nämnades att många teknik konsulter har bristande systemstöd för att delta i automatiserad överföring.
- Ett problem som flera nämnde var att man generellt i branschen har för bråttom med att frisläppa dokument innan de är helt klara.
- Vid överföring av handlingar där LoU tillämpas är diarieföring en viktig aspekt som kan få stöd att förenklas genom uppgifter i metadata.

Möjligheter

Alla var överens om alla fördelar det skulle innebära om det går att åstadkomma en mer automatiserad hantering och att det krävs en standard för att nå dit. Detta är något av det som nämnades.

- Det finns en stor potential att spara arbetstid om den omfattande manuella hanteringen kan minskas. Tydliga exempel på detta bör finnas med i den information som projektet lämnar efter sig för att fånga upp intresset bland beslutsfattare.
- Den ökade sökbarheten är en av effekterna av att använda standardiserat metadata.
- Kvalitetsförbättringar blir alltid en effekt vid integration och automatiserade processer som minskar manuellt arbete och de misstag som de leder till. Ett exempel är att kunna säkerställa att projekten arbetar med den senaste versionen av handlingar.
- Med en utökad användning av metadata kan mottagaren av handlingar skicka vidare uppgifter till olika interna system.
- Det nämnades om en undersökning som visar att det läggs 2-6 timmar/vecka i projekten av att leta efter dokument. Ökad sökbarhet genom metadata skulle minska det.
- Inom SKL finns arbete för att "få tillbaka projekten" något som är i linje med vårt arbete.
- Det nämnades att konkurrensen kan öka då omfattningen av manuellt arbete minskar så att man kan ha med fler potentiella leverantörer i en upphandling.
- Även om det finns uppenbara fördelar och möjligheter så gäller det att arbetsgruppen tar fram underlag för beslutsfattare och stöd på olika sätt för de som ska implementera stöd för den branschstandard som tas fram.

4. Sammanställning och slutsatser

Från summeringen.

- Mötet var eniga om behovet av en gemensam standard för att förenkla och öka användningen av automatiserad hantering av handlingar. Det är öppet om det som blir resultatet av projektet ska kallas för en branschstandard, rekommendation eller liknande.
- Mötet menade också att det är viktigt att avgränsa och färdigställa delar som kan börja användas för att sedan gå vidare.
- Det uttryckte intresse hos ett flertal om att medverka i tester av den framtagna standarden i piloter.

5. Övrigt och nästa steg

- a. I nästa steg kommer resultatet från denna workshop tillsammans med annan input att paketeras till en förstudie vilken skickas till deltagarna i slutet av januari.

- b. Därefter fortsätter arbetsgruppen med att ta fram branschstandarderna som beräknas vara klar i slutet av kvartal ett 2018. I steg ett hålls den inom arbetsgruppen.
- c. En viktig del av projektet är att testa den föreslagna standarderna i ett antal piloter. Alla är välkomna att delta i dessa för att få erfarenheter av förslaget till branschstandard.
- d. Efter piloterna sker eventuell justering av förslaget som sedan skickas på remiss till medlemsföretag i BEAst och till referensgruppen.
- e. Därefter publiceras standarderna på beast.se under Standarder. Arbetet med förvaltning kommer att ske i en arbetsgrupp inom BEAst. För att delta i det arbetet förutsätts att företaget är medlem i BEAst.
- f. Deltagare på workshopen uppmanades återkomma till undertecknad med uppgift om och i så fall hur man önskar delta (arbetsgrupp, referensgrupp, piloter). Mötesformer kommer att vara en blandning fysiska möten och webbmöten.

Peter Fredholm, BEAst. peter@beast.se och 070 663 32 19.